

Сравнителен анализ на класиранията в Световните първенства и Олимпийските игри по джудо в периода 2009-2015 г.

Анжелина Янева

A COMPARATIVE ANALYSIS OF THE RESULTS FROM THE WORLD CHAMPIONSHIPS AND THE JUDO OLYMPIC GAMES IN THE PERIOD FROM 2009 TO 2015

The article compares and analyzes the participation, rankings and ways of winning competitions in judo world championships in the period from 2009 to 2015 inclusive, as well as in the Judo Competition at the 2012 Olympic Games regarding the changes in the Set of Rules of the International Judo Federation, implemented in the year 2013. The changes in the Set of rules influence the attractiveness and the dynamics of the fights during the competition.

Key words: Judo, Results, World competitions and Olympic Games.

В статията се сравняват и анализират участието, класиранията и начините за победа в състезанията по джудо – световни първенства в периода от 2009 г. до 2015 г. включително и Олимпийските игри през 2012 г. от гледна точка на промените в Правилника на Международната федерация по джудо, приложени от 2013 г. които повлияват на атрактивността и динамиката на играта по време на състезание.

ВЪВЕДЕНИЕ

Джудо, като всички спортни варианти на бойните изкуства и като спорт, търси не само масовост, но и зрелищност, яснота и видимост за широката публика. Медиите, най-мощните средства за реклама, предоставят такава възможност за популяризиране на различните видове спорт чрез предавания по телевизии, интернет сайтове и т.н. По тази причина се направиха неколкостепенни промени в правилника по джудо, като последните, през 2013 г., промениха изцяло начина на провеждане на схватките.

Те бяха продиктувани от навлизането на джудо-техники, повлияни от други бойни изкуства, най-вече от самбо и борба. Много от срещите приключваха с ниски оценки или с превъзходство (съдийско решение), а ниската игра и хвърлянията не бяха атрактивни и видими за публиката, което не се приемаше с интерес от масовия зрител. [1]

Най-важните изменения в правилника доведоха до промяна в начина на водене на схватката и прилаганите техники на хвърляне, както и за избягване на дефанзивна игра. Намалването на времето за игра, премахването на оценката по решение на съдиите, както и промяната в изискванията за екипа (джудо ги) също се отрази положително на атрактивността и динамиката на срещите. [5]

В настоящата статия се поставя въпросът, дали тези промени са се отразили на представянето на отделните нации и в каква степен.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Целта на проучването бе да се проследи и анализира участието и класиранията на отделните държави на световните първенства в периода от 2009 до 2015 г., включително и Олимпийските игри през 2012 г.

Бяха анализирани данните от участията и представянето на различните държави на шест световни първенства по джудо и на Олимпийските игри през 2012 г. в Лондон. Проучени бяха данните за брой участници, видове победи и класирания в отделните първенства. [2, 4]

През този период бяха проведени следните състезания от световен мащаб:

Световни първенства – Холандия (2009), Япония (2010), Франция (2011), Бразилия (2013), Русия (2014) и Казахстан (2015);

Олимпийски игри – Лондон (2012).

В изследвания период (2009-2015) се наблюдава тенденция на активност на нациите, изразяваща се в рязко намаляване, както на участниците, така и на държавите, в годините след Олимпийските игри (2012) и постепенно увеличаване на броя им преди следващите Олимпийски игри (2016). (граф. № 1)

Графика 1. Разпределение на участниците по нации в Световните и Олимпийски игри в периода 2009 – 2015 г.

От графика 1 е вижда, че броят на нациите по време на световното първенство през 2011 г. във Франция и на Олимпийските игри в Лондон (2012) е почти еднакъв, което предполага, че на следващите Олимпийски игри през 2016 г. броят им ще е еднакъв или по-голям от този в Казахстан (120), въпреки че за ОИ се провеждат квалификации за квоти за участие.

По отношение на завоюваните призови места разпределението е обратно пропорционално. След ОИ в Лондон медалите се разпределят между повече нации, като постепенно се концентрират в 6 до 10 нации. Съвсем закономерно е процентът при нациите, класирали се до седмо място, да е по-голям (25-45%). (граф. 2)

Графика 2. Разпределение на медалите по нации в периода от 2009 до 2015 г.

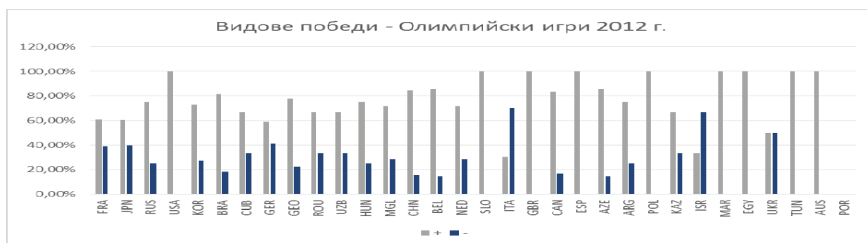
Един от върховете, към които се стреми всеки спортист е участието и представянето му на Олимпийски игри. В тази връзка са проследени процентното отношение на победите, видът на победата и съотношението на общия брой схватки към победите по нации.

На граф. 3 е изобразено процентното отношение на победите по нации, с над 50% победи, които са 17 на брой и напълно отговаря на процентното отношение на спечелилите медали и призови места от състезанието по джудо на ОИ в Лондон 2012 г.

Графика 3. Съотношението на победите към броя на изиграните срещи и в проценти по нации на ОИ 2012

От същото състезание се вижда, че съотношението на победите по точки е по-голямо от победите чрез наказания. (граф. 4)

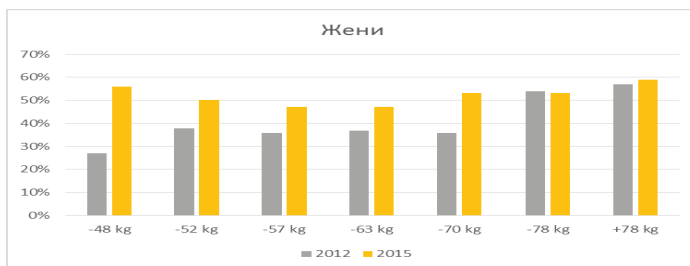

Граф. 4. Съотношение на победите по точки и от наказания по нации

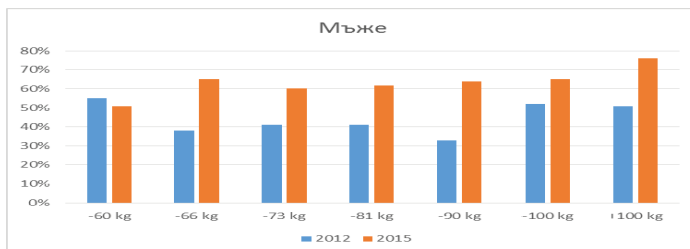
В процентно отношение няма разлика между мъжете и жените, като при мъжете е 75,98% победи по точки, а при жените е 76,00%. Респективно победите чрез наказание са 24,02% при мъжете и 24,00% при жените. Забелязва се обаче разлика във вида на спечелените срещи по нации. Например срещите на отборите на САЩ, Словения, Испания, Полша, Мароко, Тунис, Австрия са спечелени само с оценки от атака в стойка и в партер. Това обаче не е критерий за красива и динамична игра от тяхна страна.

На следващите графики, отделно за мъже и жени, са сравнени резултатите от спечелените срещи с иппон от двете състезания – Олимпийските игри през 2012 г. и Световното първенство през 2015 г.

Резултатите при жените, изобразени на граф. 5., показват, че победите с оценка иппон са много повече през 2015 г. Същото е положението и при мъжете (граф. 6), но с категорично по-голяма разлика.

Графика № 5. Процентно съотношение на победите с иппон при жените през 2012 и 2015 г.

Графика № 6. Процентно съотношение на победите с иппон при мъжете през 2012 и 2015 г.

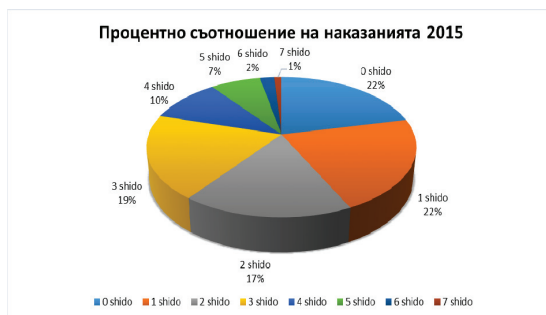
Обобщено за мъже и жени резултатите от спечелените срещи с иппон¹ от Олимпийските игри (2012) са 44% при мъжете и 41% при жените, а на последното световно първенство в Казахстан през 2015 г. са 62% при мъжете и 52% при жените. Тази разлика от 10% до 20% на Световното първенство през 2015 г. показва категорично по-висока и ефективна игра, което предполага зрелищност и динамика по време на схватките.

Забелязват се промени при броя на срещите, приключили с дисквалификация (хансоку маке), съответно през 2012 и 2015 г. (граф. 7), което е следствие на новите правила по джудо, които не позволяват дефанзивна игра или игра, която нарушава правилата на Международната федерация.

Графика 7. Брой на срещите приключили с дисквалификация при мъжете и жените през 2012 и 2015 г.

В подкрепа на гореканзаното са представените резултати на граф. 8, където само 1% от срещите са завършили с наказание от 7 броя шидо, което означава че в тези срещи играта е била доста пасивна и за двамата състезатели.

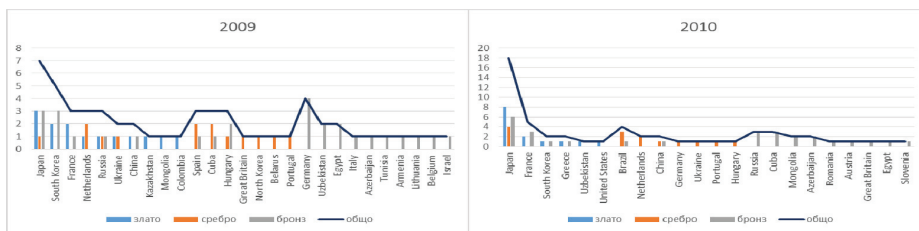

Графика 8. Процентно разпределение на наказанията в срещите на Световното първенство през 2015 г.

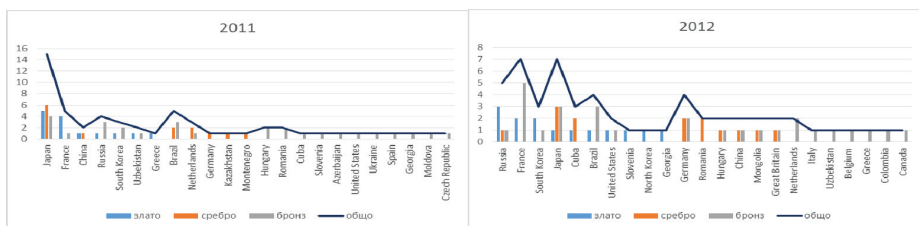
Най-голям е процентът на срещите, завършили без нито едно наказание (22%), както и с едно наказание (22%), което е показател за динамична и атрактивна игра и от двамата състезатели, както и за категорично превъзходство на единия състезател.

Данните са анализирани и от друга гледна точка, като са сравнени броят на спечелените медали – златни, сребърни и бронзови, както и общо спечелените медали през изследвания период. (граф. 9, 10, 11, 12, 13, 14 и 15)

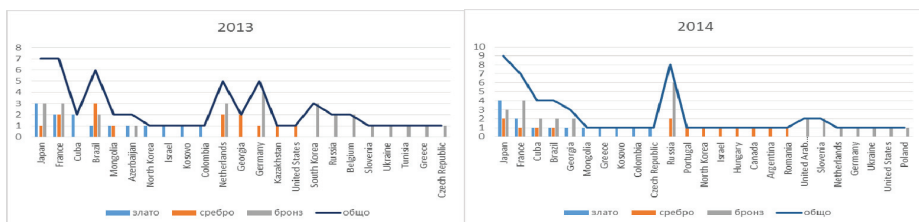
¹ Иппон е оценка, равняваща се на 10 т., с която се печели срещата по джудо. Иппон е когато един състезател с контрол хвърли своя противник до голяма степен на гръб със значителна сила и бързина или когато го задържи с осаккоми-уада в продължение на 20 сек, реализира шиме-уада (пристязане) или кансетцу-уада (болезнена техника на лакътната става). [3]

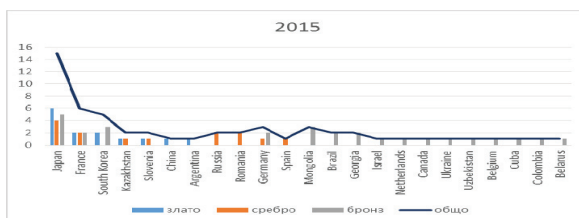
Граф. 9 и 10. Разпределение на медалите през 2009 г. и 2010 г.

Граф. 11 и 12. Разпределение на медалите през 2011 г. и 2012 г.

Граф. 13 и 14. Разпределение на медалите през 2013 г. и 2014 г.

Граф. 15. Разпределение на медалите през 2015 г.

Макар и да има промяна в разпределението на медалите по нации, може да се посочат няколко от тях, които почти винаги са сред първите осем класирани, както по златни медали, така и по общ брой спечелени медали. Трайно е лидерството на Япония и Франция. Докато Франция е на втора или трета позиция, то Япония на Олимпийските игри (2014) от водещото лидерско първо място заема едва четвърто място по отношение на златните медали, макар че Франция и Япония отново са с най-голям брой медали. На тези игри състезателите на Русия побеждават в повечето от финалните срещи с техники и дефанзивна игра, забранени от правилника от 2013 г., което е една от причините за тези промени.

През следващите години (2013-2015), Япония отново поема лидерството, следвана от Франция, докато Русия остава на задни позиции, което вероятно са дължи на промените в правилника, но може да се дължи и на смяна в поколенията.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

На база сравняване на данните от отделните състезания по години, представени графично в статията, може да се твърди, че промените в правилника по джудо на Международната федерация от 2013 г. се е отразила положително както на привлекателността, така и на атрактивността на състезанията. Отделните срещи са станали по-динамични и завършващи със значително по-голям брой победи с иппон (чиста победа), което е разбираемо за масовия зрител, както и видимо и интересно за зрители неспециалисти.

ЛИТЕРАТУРА

[1] Янева, А., Разрешените техники в състезанието по джудо след промените в правилника. РУ. 2014.

[2] <http://www.judobase.org>

[3] http://www.judo.bg/prawila/Bul_IJF_REF_RULES_3.pdf

[4] <http://www.ippon.TV>

[5] http://www.intjudo.eu/Rules/IJF_Referee_Rules/Judo_rules

За контакти:

Проф. д-р Анжелина Янева, Катедра „Индивидуални спортове и рекреация“, Департамент по спорт, Софийски университет „Св. Климент Охридски“, тел.: 0888-434-880, e-mail: anjji@abv.bg